priručnik za hodočasnike

HODOČAŠĆE U RIM
PRIGODOM KANONIZACIJE
PRVOGA HRVATSKOG SVECA
NIKOLE TAVELIĆA

ZAGREB 1970

Izdao: Interdijecezanski odbor za kanonizaciju bl. Nikole Tavelića, Zagreb, Kaptol 9 — Odgovara: Mons. Josip Arnerić, Šibenik. Obala palih omladinaca 1 — Uredio: Zorislav Lajoš, Zagreb, Kaptol 9 — Tisak: Štamparija »Informator«, Zagreb, Preradovićeva 21

Pokrovitelj:

Uzoriti gospodin dr FRANJO kardinal ŠEPER

Vodstvo:

Biskupska konferencija Jugoslavije

Odbor:

Interdijecezanski odbor za kanonizaciju bl. Nikole Tavelića

Predsjedništvo:

Mons. Josip Arnerić, biskup, Šibenik, predsjednik
o. dr Marijan Žugaj, provincijal franjevaca konventualaca, Zagreb
o. dr Petar Čapkun, franjevački provincijal, Split
o. Vlado Karlović, franjevački provincijal, Sarajevo
o. Serafin Turčin, provincijal franjevaca kapucina, Zagreb
o. Marijan Šegulja, provincijal franjevaca trećoredaca, Zagreb.

Tajništvo:

o. Zorislav Lajoš, gvardijan, Zagreb, tajnik
o. Ante Bešlić, franjevac, Šibenik
Leopold Tepeš, župnik, Zagreb
Augustin Korpar, župnik, Orehovica

Članovi odbora:

Stefan Horvath, dekan, Kleinwarasdorf, za Gradišćanske Hrvate,
Vlado Stanković, generalni ravnatelj dušobrižnika izvan domovine, Rim
dr Dušan Rueh, župnik, Ljubljana, za slovenske biskupije
o. dr Jerko Šetka, vicepostulator, Sinj
Ivo Cvitanović, kateheta, Zagreb, za splitsku metropoliju
dr Sibe Zaninović, odvjetnik, Zagreb
Antun Frimel, župnik, Zagreb
Vlado Pavlinić, urednik Glasa Koncila, Zagreb
o. Vinko Vincek, franjevac konventualac, Zagreb
s. Marija Iskra, uršulinka, Zagreb

ŽIVOTOPIS SV. NIKOLE TAVELIĆA

Rođen oko godine 1340. u Šibeniku u plemićkoj obitelji koja je obavljala ugledne službe u upravi grada i biskupije. Obitelj je Tavelić (ili Tavilić) nestala za vrijeme velike kuge u Šibeniku godine 1641.

Djetinjstvo je proveo u roditeljskoj kući. Kao mladić stupa u franjevački red, koji ima svoj samostan u Šibeniku od 1321. god. Škole je vjerojatno svršio u rodnom gradu i tu je postao i svećenik. Do 30. godine života spremao se za misionarski poziv, koji je u to vrijeme bio u velikoj cijeni u Redu.

Oko 1370. polazi u Bosnu kao misionar među bogumile. Propovijedao je Evanđelje zajedno s fra Deodatom iz Rodeza u Francuskoj. Nakon 12 godina rada u Bosni polaze u Svetu Zemlju. Nastaniše se u franjevačkom samostanu u Jeruzalemu na Sionu. Ovdje je fra Nikola učio arapski jezik, molitvom i razmatranjem pripremao se za misionarski rad. Propovijedao je životom, kako je to tražio osnivač franjevaca sv. Franjo Asiški. Kad je svladao jezik, odlučio je s drugovima — spomenutim fra Deodatom, fra Petrom iz Narbone u Francuskoj i fra Stjepanom iz Cunea u Italiji — da navijeste Evanđelje Saracenima. Sastavili su govor na arapskom jeziku, a napisali ga latinskim slovima.

11. studenoga 1391. fra Nikola s trojicom subraće krene k Omarovoj mošeji, koja se nalazi na mjestu Salomonova hrama. Kad nisu ondje našli kadiju, potražiše ga u njegovoj kući i pročitaše govor u kojemu su upravili poziv njemu i Saracenima da prihvate Evanđelje i obrate se Kristu. Kadija je zajedno sa skupljenim Saracenima nemilo primio njihov korak, pa se rasrdio, pozvao starješinu samostana. Pred gvardijanom fra Geraldom Calveti, njegovim tajnikom i Ivanom Campana,

konzulom talijanske republike Genove, tražio je kadija da se vjerovjesnici odreknu kršćanske vjere. Kad su oni to odbili, osudio ih je, uz privolu svoga vijeća, na smrt. Masa je navalila na vjerovjesnike udarajući ih raznim predmetima koje su dohvatili, te su popadali polumrtvi na zemlju. Čim su došli k svijesti, zatvorili su ih u tamnicu, izbičevali ih i tri dana držali u tamnici. Tada ih izvedoše na stratište, gdje su ponovno pred emirom i kadijom ispovjedili svoju vjeru. Prisutna masa navali s mačevima i sasječe mučenike. Bacili su ih tada u vatru, da im ne ostane traga. Bilo je to 14. studenoga 1391.

Spomenuti jeruzalemski gvardijan Calveti napisao je opširan izvještaj o njihovoj smrti, kojoj je, kao i suđenju, i sam prisustvovao. Potpisala su ga sva nazočna braća, među kojima i fra Martin Slavonac. Izvještaj je poslan 20. siječnja 1392. katalonskoj koloniji u Damasku. Oni ga prepisaše i poslaše papi u Avignon. Ti se prijepisi i danas čuvaju u Vatikanu, Generalnom arhivu Franj. reda, Villefrancheu, Oxfordu, Leipzigu i u samostanu franjevaca konventualaca u Šibeniku.

U Šibeniku i u franjevačkom redu počeli su štovati fra Nikolu kao mučenika. O tome svjedoči veliki franjevački misionar i propovjednik sv. Jakov Markijski, koji je dugo godina proboravio u Bosni i Dubrovniku. On je oko god. 1435. posebno išao u Šibenik da razgovara s dva tada još živa rođena brata sv. Nikole, te u generalnoj skupštini Franjevačkog reda u tome dao izvještaj.

Iako se naš fra Nikola kroz stoljeća štovao kao blaženik, ipak nije bio službeno od Crkve potvrđen. Šibenski biskup Antun Josip Fosco pokrenuo je crkveni sud koji je 1880. ispitao i ustanovio da postoji trajno štovanje blaženika u Šibeniku. Kongregacija obreda u Rimu još je jednom istražila povijesna svjedočanstva na molbu biskupa Fosca i ustanovila da postoji štovanje, koje je onda konačno papa Lav XIII 6. lipnja 1889. potvrdio i time službeno proglasio Nikolu Tavelića blaženikom. Prigodom narodnog hodočašća u Jeruzalem 1937.

godine podignut je blaženiku oltar u češkom gostinjcu u Jeruzalemu. Te je godine skupljeno 100.000 potpisa da se blaženi Nikola proglasi svetim. Naši su biskupi dvaput uputili molbu Svetoj Stolici za njegovu kanonizaciju.

Sretni smo i za tu sreću zahvalni Presvetom Trojstvu na uslišanim molitvama. Zahvaljujemo Svetom Ocu papi Pavlu VI koji se osobno zauzeo da se što prije dovrši proces kanonizacije.

Radost nas obuzima što se jedan sin našega naroda podiže na oltar cijele Crkve.

SVETI NIKOLA TAVELIĆ, HRVAT, ŠIBENČANIN, FRANJEVAC, JERUZALEMSKI MUČENIK svijetli u Crkvi katoličkoj, zagovornik je i pomoćnik svoga hrvatskoga naroda.

KANONIZACIJA ILI PROGLAŠENJE SVETIM

Od najstarijih vremena postoji u kršćanstvu štovanje svetih. Ispočetka su to bili samo mučenici. S vremenom je narod počeo štovati i one koji su se odlikovali u kršćanskom životu i krepostima. Proglasitelj svetaca bio je Božji narod u zajednici sa svojim biskupima. U XI stoljeću papa Aleksandar III pridržao je proglašenje svetaca Apostolskoj Stolici. Papa Urban VIII, da bi što bolje uredio štovanje svetaca, zabranio je 1634. da se slave kao blaženici i sveci oni koje nije proglasila Sv. Stolica. Od toga se vremena uveo dugotrajni postupak za proglašenje blaženim ili svetim, koji je pravi sudbeni postupak. Zadaća mu je: dokazati herojski stupanj kreposti kandidata oltara. Najodlučnija stvar je »fama sanctitatis« — glas svetosti koji se širi u Božjem narodu.

Tri su stupnja do oltara. Čim započne biskupijski proces za kanonizaciju, kandidat oltara postaje **sluga Božji.** Po završenom biskupijskom procesu vodi novi proces Sveta Kongregacija obreda u Rimu. Ako sretno svrši, tada ga Sveta Stolica proglašuje **blaženim.** Nakon trećega procesa papa svečano proglašava novoga **sveca.**

Blaženiku se ne smiju dizati oltari i crkve bez posebne dozvole Svete Stolice. Njegovo se štovanje ograničava na neku zajednicu, npr. na neki red ili narod. Javno se štovanje smije iskazivati samo kanoniziranom svecu, i to po cijelom svijetu. Mogu mu se dizati crkve i kapele.

Program proslave u Rimu

SVEČANOST U SV. IVANU LATERANSKOM

Subota, 20. lipnja u 8 sati **OPIS BAZILIKE**

Bazilika Sv. Ivana Lateranskog jest »Majka i Glava sviju crkava«. To je nastarija crkva u Rimu i služi kao rimska katedrala. Podigao ju je papa Melhiad godine 315. uz raskošnu carsku palaču, koju mu je za njegovo sjedište poklonio car Konstantin Veliki. Sadašnji je izgled bazilike iz XVII i XVIII stoljeća, kada je bila posve rekonstruirana.

Bazilika ima pet lađa. U predvorju se nalazi kip cara Konstantina, donesen iz njegovih terma. Duga je 130 m. Mnogo je umjetnina i važnih povijesnih spomenika krcz gotovo dva tisućljeća postavljeno u ovaj veličanstveni prostor. U udubinama stupova nalaze se veliki kipovi apostola, djela Berninijeve škóle. Na prvom se stupu vidi fragment freske koja se pripisuje Giottu. Prikazuje papu Bonifacija VIII kako proglašava jubilej. Mnogi su pape ovdje pokopani.

U ovoj je bazilici održano pet Lateranskih ekumenskih koncila. Na V Lateranskom koncilu jedna od glavnih tema bila je oslobođenje hrvatskih krajeva od Turaka.

U blizini se nalazi KRSTIONICA, osmerokutna građevina. Sagradio ju je car Konstantin, koji je u njoj bio i pokršten. Papa Siksto III obnovio ju je u V vijeku. Ona je prototip i uzor svih kasnijih krstionica. Okolo su četiri kapele. U njima ima starih mozaika, koji sežu sve do IV vijeka. U jednoj od tih kapela časte se kosti solinskih mučenika, koji su mučeničku smrt podnijeli u rimskoj Saloni, današnjem Solinu.

7,30 sati: Svi hodočasnici moraju biti u bazilici.

8 sati: Koncelebrirana misa svih naših biskupa i svećenika.

1. **Dok biskupi i svećenici ulaze, pjevamo DO NEBESA, str. 33.**
2. **GOSPODINE, SMILUJ SE, koralni napjev iz Anđeoske mise.**
3. **SLAVA se recitira.**
4. **PRIPJEVNI PSALAM pjeva zbor Glazbenog instituta iz Zagreba, a svi odgovaramo Aleluja.**
5. **Iza propovijedi slijedi:**

OBNOVA VJERNOSTI SVETOJ CRKVI

I dio: P o z i v

Mi ovdje okupljeni u bazilici sv. Ivana Lateranskog, Majci i Glavi svih crkava, i na grobu solinskih mučenika koji pripraviše put pokrštenju i vjeri našega naroda, u ovom svečanom času proglašenja prvoga hrvatskog sveca NIKOLE TAVELIĆA, Šibenčanina, franjevca, jeruzalemskog mučenika, obnavljamo nikad pokolebanu vjeru našega naroda u PRESVETO TROJSTVO, potvrđujemo u DUHU SVETOMU predanje ISUSU KRISTU, jedinomu našemu SPASITELJU, izručujemo se majčinskom Srcu PRESVETE BOGORODICE BLAŽENE DJEVICE MARIJE, iskazujemo vjernost i odanost SVETOJ MAJCI CRKVI i Kristovu vidljivom Namjesniku Svetom Ocu PAPI PAVLU VI.

II dio: Dijalog

U tim osjećajima, braćo i sestre, obnovimo svoju vjernost:

Vjerujete li u Boga Oca svemogućega, Stvoritelja neba i zemlje? — VJERUJEMO.

Vjerujete li u Isusa Krista, Sina njegova jedinoga, Gospodina našega, rođena, mučena i uskrsnuloga? — VJERUJEMO.

Vjerujete li i u Duha Svetoga, svetu Crkvu katoličku, općinstvo svetih, oproštenje grijeha, uskrsnuće tijela i život vječni? — VJERUJEMO.

III dio: Vjerovanje

A sada svi zajedno izmolimo Vjerovanje: **VJERUJEM U JEDNOGA BOGA....** (To je ujedno i misno Vjerovanje)

IV dio: Molitva vjernika

Nakon obnove naše vjere pomolimo se:

1. ZA SVETU CRKVU KATOLIČKU: da po zagovoru svetoga NIKOLE TAVELIĆA Kristovo svjetlo obasja sve narode, molimo Te —
   GOSPODINE, POMILUJ NAS!
2. ZA CRKVU U HRVATSKOM NARODU I CIJELOJ ZEMLJI: da zagovor mučenika NIKOLE TAVELIĆA isprosi ustrajnost u svetoj vjeri, odanost Majci Crkvi i poslušnost Kristovu Namjesniku, molimo Te —
   GOSPODINE, POMILUJ NAS!
3. ZA SVETOST NAŠIH BISKUPA, SVEĆENIKA, REDOVNIKA, REDOVNICA I CIJELOGA NARODA BOŽJEGA: da po primjeru svetoga NIKOLE TAVELIĆA budu živa prisutnost Evanđelja u svagdašnjem životu, molimo Te —
   GOSPODINE, POMILUJ NAS!

4. ZA SVE NAS OVDJE OKUPLJENE: da ojačani u vjeri, okrijepljeni otajstvima, ponesemo ovo svjedočanstvo u svoje domove, na radna mjesta, u sav javni i privatni život svojih gradova i sela cijele naše domovine i izvan nje, molimo Te —
   GOSPODINE, POMILUJ NAS!

POMOLIMO SE!

Usliši, Gospodine, svoj narod koji Te moli da zagovorom mučenika svetoga NIKOLE TAVELIĆA živi u miru po vjeri u ISUSA KRISTA, Gospodina našega. — AMEN.

6. **Na Prikazanje pjevamo:** (Kolb-Kokić: TAVELIĆEVA HIMNA (»Hrvatska gruda te podari oltaru«) str. 31.
7. **SVET I BLAGOSLOVLJEN,** koralni napjev iz Anđeoske mise.
8. **Za vrijeme Pričesti pjevamo:** UZMITE, JEDITE, str. 35.
   ZDRAVO, TIJELO ISUSOVO, str. 36.
   KLANJAM TI SE SMJERNO, str. 37.
9. **Nakon mise, kad biskupi i svećenici odlaze, pjevamo:** ZDRAVO, DJEVO, str. 34.

AUDIJENCIJA KOD SV. OCA PAPE PAVLA VI

Dvorište sv. Damaza

11.45 s.: **Svi hodočasnici treba da budu u Vatikanu u dvorištu sv. Damaza.** Redatelji će svakoj grupi odrediti mjesto.

12 s.: **Pjevamo:** DO NEBESA, str. 33.
Uzoriti gospodin FRANJO kard. ŠEPER pozdravlja SVETOG OCA PAPU PAVLA VI.
Govor SVETOG OCA.
Predavanje darova.
Na koncu se pjeva hrvatska himna: LIJEPA NAŠA, str. 38.

SVEČANOST U CRKVI ARA COELI

Subota, 20. lipnja **OPIS CRKVE**

Crkva Svete Marije Aracoeli nalazi se na vrhu Kapitolija. To je glavna franjevačka crkva u Rimu. Sagrađena je 1250. u romaničko-gotičkom stilu. Nalazi se na mjestu gdje je — prema rimskoj mitologiji — Sibila Tiburtinska prorekla caru Augustu dolazak Kristov. Do crkve vode 124 mramorne stepenice, koje je, kao i trg Capitolium, projektirao genijalni Michelangelo. Crkva je bila duhovno središte Rima u srednjem vijeku. U njoj se nalazi BAMBINO GESU (Mali Isus), izrađen od maslinova drveta iz Getsemanskog vrta. U božićno vrijeme stavljaju ga u jaslice Rimljani mu iskazuju veliko poštovanje. Crkva je vrlo bogata umjetničkim djelima: freska sv. Antuna Padovanskog od Benozza Gozzolija (desna lađa), grobni kamen Giovannija Crivellija od Donatella, u prvoj kapelici desno fresko-slike prikazuju život sv. Bernardina Sijenskog od Pinturicchija. Za nas je Hrvate važan oltar sv. Ivana Kapistranskog, pobjednika nad Turcima u bitci kod Beograda 1456. On je umro i pokopan u franjevačkom samostanu u Iloku. Posebno treba upozoriti na grob posljednje bosansko-hrvatske kraljice-majke KATARINE, koja je umrla u Rimu 25. listopada 1478. Njezina nadgrobna ploča nalazi se na stupu odmah do glavnog oltara. Na prijašnjoj ploči, koju je ova zamijenila, pisalo je:

Katarini kraljici bosanskoj
Stipana hercega od svetoga Sabe
Od poroda Jeline i kuće Stipana rođenoj
Tomaša kralja bosanskog ženi
koja živi godin 50 i 4
i priminu u Rimu na lito gospodina 1478
na 25 dni oktobra
spominjak nje pismom postavljen.

Kraljica Katarina štuje se u franjevačkom redu kao blaženica. Njoj na uspomenu u prigodi ovoga hodočašća iskovana je posebna plaketa s njezinim likom i na drugoj strani s grbom Kotromanića.

18,45 sati: Dolazak u crkvu

19 sati: Koncelebracija jeruzalemskog patrijarha Alberta Gorija, sarajevskog nadbiskupa dra Smiljana Čekade, četvorice franjevačkih generala, kustoda Sv. Zemlje, hrvatskih i slovenskih provincijala.

Misa je na latinskom jeziku, samo se Poslanica i Evanđelje čitaju na hrvatskom. **Pjevamo hrvatski i to iste pjesme kao i u Lateranu.**

SVEČANOST U BAZILICI SV. PETRA

Nedjelja, 21. lipnja u 9,30 **OPIS BAZILIKE**

Bazilika sv. Petra najveća je crkva svijeta. Posjeduje najveće umjetnine. Gradili su je najveći geniji. Ali, njezina je veličina u tome što je crkva rimskog biskupa-pape, Namjesnika Kristova, nasljednika sv. Petra, Vrhovnog Svećenika i Oca cijelog kršćanstva.

Trg Svetog Petra najveličanstveniji je urbanistički sklad u svjetskoj arhitekturi. Berninijeve kolonade eliptičnog oblika pružaju jedinstven pogled na baziliku. Zbog skladnosti razmjera kolosalne se dimenzije tih umjetnina i ne opažaju dok ih čovjek ne usporedi sa samim sobom. Četverostruka kolonada sastavljena je od 284 stupa i 88 pilona, koji se s krajnjih rubova fasade bazilike šire prema naprijed kao njezina krila što se u polukrugu raskriljuju kao da žele prigrliti kršćanstvo svega svijeta.

U sredini trga diže se obelisk visok 25,5 m, koji je Kaligula prenio iz Heliopolisa u Egiptu, a Neron smjestio u Circus Maximus. Po naređenju Siksta V taj teški monolit od crvenoga granita, pod vodstvom graditelja Fontane, prenijelo je ovamo i uspravilo 800 ljudi i 150 konja godine 1586.

Sa svake je strane obeliska po jedna fontana (vodoskok). Između svake fontane i obeliska dva okrugla kamena u podu označuju točku s koje se četveroredna kolonada vidi kao da je sastavljena samo od jednog reda stupova.

Sama bazilika izgrađena je na mjestu nekadašnjeg Neronova cirkusa, gdje su prolili krv mnogi mučenici. Tu je i grob sv. Petra, prvaka apostola i prvoga rimskog biskupa. Prvu je baziliku u IV stoljeću dao izgraditi car Konstantin. Imala je pet lađa i bila bogato ukrašena freskama i mozaicima. Mnogo je puta stradala od požara. Papa Julije II dao je velikom renesansnom arhi-

tektu Bramanteu izraditi nacrt za novu baziliku. On je započeo gradnju. Nastavili su mnogi veliki umjetnici, među kojima Rafael i Michelangelo (njegova je kupola, koja je najljepša na svijetu) i završio Maderna 1614. Fasada je duga 115 m a visoka 46. Na sredini fasade smještena je papinska loža, odakle papa daje blagoslov »urbi et orbi« — gradu i svijetu. Na vrhu fasade ogromni su kipovi Krista, Ivana Krstitelja i apostola. Izgled fasadi daju četiri pilona i osam stupova između kojih je pet vrata. Krajnja desna su »sveta vrata«, koja se otvaraju samo u svetoj godini. Centralna vrata izradio je Filaret 1445, a nalazila su se već na staroj bazilici. Lijevo od njih jesu moderno oblikovana vrata, koja je radio suvremeni kipar Giacomo Manzù. Sasvim lijevo, dolje, prikazao je papu Ivana XXIII u molitvi.

Kad se uđe u crkvu, čovjek je ponajprije iznenađen i zbunjen grandioznošću, koju naglašavaju jednostavne ali moćne linije. Gledamo li prostor ispod kupole, tek tada se vidi veličanstvenost cjeline i širina proporcija, koje se i ne čine tako velike zbog savršene skladnosti. Dužina je 186,36 m. Na podu su označene dužine ostalih najvećih crkava na svijetu. Visina je kupole 125 m, a promjer 42. Veličina tih dimenzija ne opaža se odozdo, nego iz same kupole, s balustrada, koje je iznutra okružuju.

Ispod kupole je papin oltar, natkriven baldahinom od Berninija iz g. 1633. Ispred oltara je Madernino djelo »Confessio«, ispod koje se nalazi grob sv. Petra. Tu je kip Pija VI u molitvi od kipara Canove.

Na pilonima središnje lađe nalaze se kipovi osnivača redova, a na posljednjem s desna stoji brončani kip sv. Petra od Arnolfa di Cambija iz XIII stoljeća. Vjernici cijeloga svijeta posebno štuju taj kip, pa mu je već od poljubaca istrošena noga. Na dnu apside je KATEDRA od Berninija (1656) s katedrom, s koje je — prema tradiciji — propovijedao sv. Petar. Iznad nje je raskošna

»GLORIA« s bogatim baroknim ukrasima oko goluba, simbola Duha Svetoga. Na desno od Katedre je spomenik Urbanu VIII, opet Berninijevo remek-djelo, kojim se umjetnik odužio svom velikom meceni. S lijeve strane Katedre nalazi se spomenik Pavlu III, što ga je pod vodstvom Michelangela izradio G. Della Porta. U lijevom transeptu je Kapela Klementina s oltarom sv. Grgura Velikog i njegovim relikvijama, a na suprotnoj je strani grob Pija VII s kipom od Thorwaldsena. Još je mnogo nadgrobnih spomenika papâ i kraljevskih porodica. Najvredniji kip u bazilici nalazi se u prvoj kapelici desne lađe: glasovita »Pietà« (Žalosna Gospa) od Michelangela. Kad ga je izradio, bilo mu je samo 25 godina. To je jedini kip na kojemu se nalazi njegov potpis.

LITURGIJSKA SVEČANOST

9,15 sati: Dolazak svih hodočasnika u baziliku Sv. Petra.

9,30 sati:

1. **Svečani ulaz Sv. Oca.**
2. **Koncelebracija Sv. Oca sa svim našim biskupima.**
3. **Za vrijeme mise pjeva Sikstinska kapela.**
4. **Predviđeno je pjevanje Poslanice i Evanđelja na hrvatskom jeziku.**
5. **Predviđeno je da mi pjevamo Molitvu vjernika.**
6. **Na prikazanje mladići i djevojke, po dvoje u narodnim nošnjama različitih krajeva, donose darove Sv. Ocu.**
7. **Sv. Otac će pričestiti:**
   20 sestara,
   20 nosilaca darova,
   20 mladih u narodnim nošnjama,
   40 predstavnika vjernika iz različitih biskupija.
8. **Na Pričest pjevamo:** ZDRAVO, TIJELO ISUSOVO, str. 36.
9. **Na koncu svega:** DO NEBESA, str. 33.

Ispod pilona sv. Veronike: G. 1300. hrvatski je hodočasnik svojim vjerskim zanosom tako impresionirao Dantea da ga je neumrli pjesnik djela »Divina Commedia« usporedio s ekstazom sv. Bernarda kad je ovaj u devetom nebu gledao viziju »Čiste Ruže«... »Poput onoga, koji možda iz Hrvatske dođe da vidi našu Veroniku, i svojom vjekovječnom čežnjom nezasićen kaže u misli, dok se pokazuje (rubac): O, Gospodine moj, Isuse Kriste, pravi Bože, tako li je, dakle, izgledalo tvoje lice!«

Uz pilon sv. Longina: Kad je g. 1742. prijetila opasnost da bi pritisak gorostasne kupole bio možda jači od izdržljivosti četiriju pilona, Benedikt XIV povjerio je problem trojici tada najslavnijih matematičara svijeta. Stručnjak broj jedan te velike trojice bio je naš Ruđer Bošković, Dubrovčanin, Isusovac. On je, među ostalim, izračunao, da je kupola teška točno 56,208.837 kg i 46 dkg.

U Grotama, među glasovitim umjetničkim grobnicama papa, ističe se ona Pavla II, čije je najljepše dijelove izveo naš Trogiranin Ivan Duknović, zvan Giovanni Dalmata. Kod nedavne restauracije groba sv. Petra nađen je među ostalim i stari hrvatski novac.

U riznici, među izložbenim dragocjenim raritetima, jedna ikona puna dragocjenoga kamenja, s likovima sv. Braće Ćirila i Metoda pred apostolima Petrom i Pavlom i papom Hadrijanom II g. 867. Imena sv. apostola pisana su glagoljicom! Ovo nije, kako se dugo držalo, ni u kakvoj vezi s rimskim carem Konstantinom Velikim — čije je ime pogrešno zamijenjeno s imenom sv. Ćirila, koji se zvao i Konstantin — nego je to možda, kako reče Kukuljević, najstariji spomenik slavenskih kršćana u Rimu.

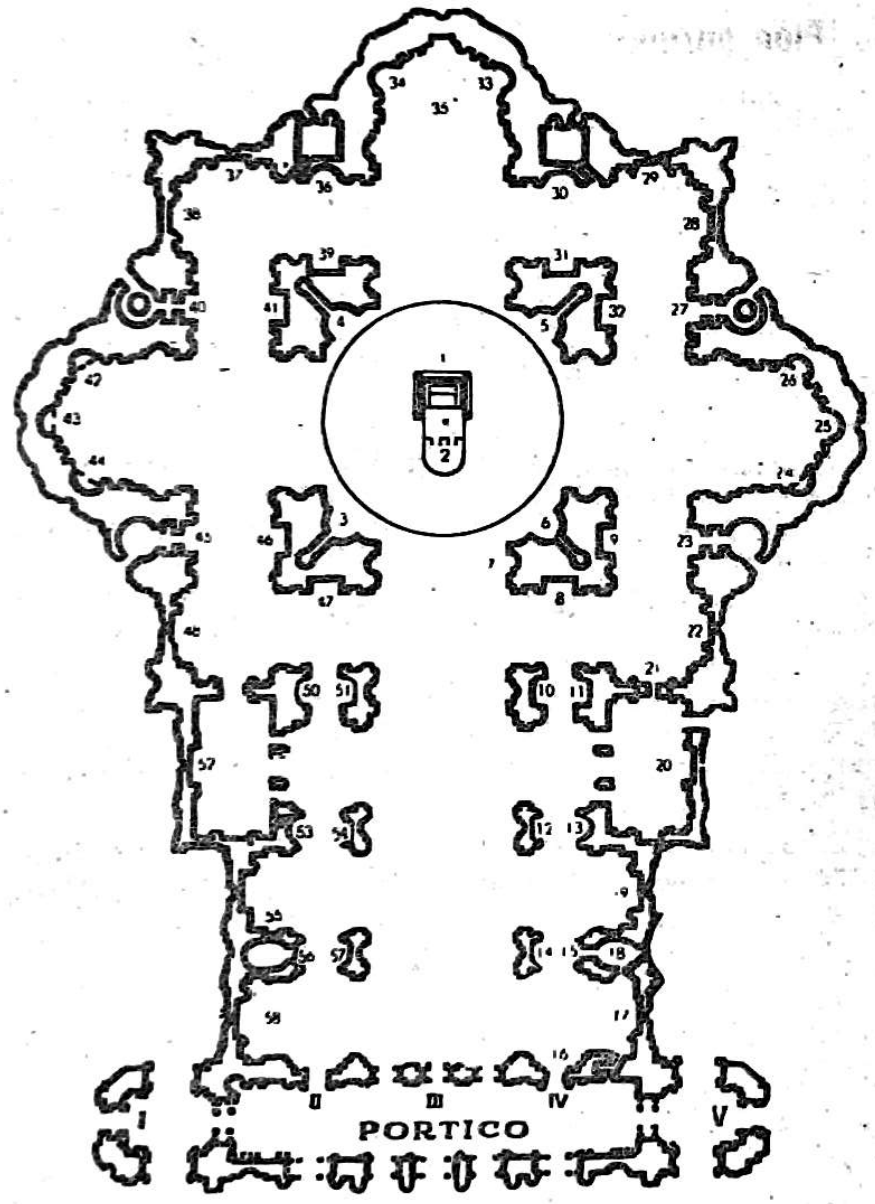

Plan bazilike

1. Baldahin (Bernini)
2. Pio VI (Canova)
3. Sv. Andrija (Duquesnoy)
4. Sv. Veronika (Mochi)
5. Sv. Helena (Bolgi)
6. Sv. Longin (Bernini)
7. Sv. PETAR (Arnolfo)
8. Sv. Jeronim (Domenichino)
9. Sv. Bazilije (Subleyras)
10. Sv. Grgur XIV
11. Sv. Grgur XIII (Rusconi)
12. Princeza Matilda (Bernini)
13. Inocent XII (Fuga)
14. Kristina Švedska (Fontana)
15. Leon XII (De Fabris)
16. Sv. Petar (Ferri)
17. Pietà (Michelangelo)
18. Kapela Raspela
19. Sv. Sebastijan (Domenichino)
20. Tabernakul (Bernini)
21. Grgur XIII (Rusconi)
22. Madonna dell Socc. (XII st.)
23. Benedikt XIV (Bracci)
24. Sv. Vjenceslav (Caroselli)
25. Sv. Proceso (Valentini)
26. Sv. Erazmo (Poussin)
27. Klement XIII (Canova)
28. Sv. Mihael (Reni)
29. Sv. Petronije Guercino)
30. Klement X (Ferrata)
31. Uskrisenje Tabite (Constanzi)
32. Lađica (Lanfranco)
33. Urban VIII (Bernini)
34. Pavao III (Della Porta)
35. KATEDRA (Bernini)
36. Aleksandar VIII
37. Sv. Leon I (Algardi)
38. Leon II, III, IV (Resti)
39. Padavičar (Mancini)
40. Aleksandar VII (Bernini)
41. Presv. Srce Is. (Muccioli)
42. Sv. Toma (Camuccini)
43. Raspinjanje sv. Petra (Reni)
44. Sv. Valerija (Spadarino)
45. Pio VIII (Tenrani)
46. Safira (Pomarancio)
47. Preobraženje (Rafael)
48. Sv. Grgur Vel. (Sacchi)
49. Pio VI (Thorwaldsen)
50. Leon XI (Algardi)
51. Inocent XI (Maratta)
52. Bezgrešna (Bianchi)
53. Sv. Pio X (Di Fausto)
54. Inocent VIII (Pollaiolo)
55. Benedikt XV (Canonica)
56. Maria Sobieski (Bracci)
57. Maria Stuart (Canova)
58. Krstionica

I Karlo Vel. (Cornacchini)
II Vrata Suda
III Brončana vrata
IV Sveta vrata
V Car Konstantin (Bernini)

OBRED KANONIZACIJE

Dolazi iza »Gospodine, smiluj se«

Kardinal Prefekt Svete Kongregacije za svetačke kauze dolazi pred Sv. Oca i kaže:

Beatissime Pater, postulat Sancta Mater Ecclesia per Sanctitatem Vestram catalogo Sanctorum adscribi, et tamquam Sanctum ab omnibus Christi fidelibus pronuntiari beatum Nicolaum Tavelić, et socios, presbytenos et martyres.

Sveti Oče, sveta Majka Crkva moli da Vaša Svetost blaženog Nikolu Tavelića, svećenika i mučenika, i drugove upiše u Maticu svetaca i odredi da ih svi vjernici zovu svetima.

Kardinal daje povijesni prikaz budućih svetaca. Prvi kardinal đakon kaže:

Flectamus genua — Pokleknimo

Svi kleknu. Zbor počinje Litanije svih svetih. Poslije Litanija svi ustanu, a Sveti Otac sjedeći izgovara formulu kanonizacije:

Ad honorem Sanctae et Individuae Trinitatis, ad exaltationem fidei catholicae et vitae christianae incrementum, auctoritate Domini nostri Jesu Christi, beatorum apostolorum Petri et Pauli ac Nostra, matura deliberatione praehabita et divina ope saepius implorata, Beatum Nicolaum Tavelić et socios, presbyteros et martyres, Sanctos esse decernimus et definimus. In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti.
R. Amen.

Na pohvalu Presvetog Trojstva, na uzvišenje katoličke vjere i na porast kršćanskog života, vlašću Gospodina našega. Isusa Krista, svetih apostola Petra i Pavla i Našom, pošto smo zrelo promislili i zazvali pomoć Božju. proglašujemo svetima blaženog Nikolu i drugove svećenike i mučenike. U ime Oca i Sina i Duha Svetoga.
Odg.: Amen.

Kardinal Prefekt Svete Kongregacije za svetačke kauze zahvaljuje Sv Ocu za kanonizaciju:

Beatissime Pater, nomine Sanctae Ecclesiae enixas gratias ago de pronuntiatione a Sanctitate Vestra facta ac humiliter peto ut eadem Sanctitas Vestra Sanctos Nicolaum Tavelić ac socios martyres Sanctorum catalogo adscribi iubeat, statuens eum in universa Ecclesia inter Sanctos pia devotione recoli debere, et ut super peracta Canonizatione Litteras Apostolicas dignetur decernere.
Sv. Otac: Decernimus

Sveti Oče, u ime Svete Crkve zahvaljujem Vašoj Svetosti za ovo proglašenje i ponizno molim Vašu Svetost da zapovjedi neka se sveti Nikola Tavelić i drugovi mučenici upišu u Maticu svetaca odredivši da se u svoj Crkvi imaju pobožno slaviti među svecima te naredi da se o kanonizaciji sastavi Apostolsko pismo.
Sv. Otac: Naređujemo.

Nastavlja se misa s »Gloria«

SVEČANOST U KOLEGIJU SV. JERONIMA

Nedjelja, 21. lipnja **OPIS CRKVE**

»Zajednica ilirsko-slavenske narodnosti«, najstarije hrvatsko naselje u Rimu, postojalo je u Borgo Vecchio u blizini bazilike sv. Petra vjerojatno već u prvoj jubilejskoj 1300. Godine 1453. otvara se za Nikole V. nova današnja hrvatska četvrt u Vječnome gradu uz obalu Tibera i Augustovu grobnicu. Originalno kao »SKLONIŠTE I BOLNICA za Dalmatince, Bosance, Slavonce i i Hrvate«. Godine 1475. prošireno je zaslugom Trogiranina Fantina de Valle. Od g. 1486. postoji tu VIA SCHIAVONA I VICO DEI SCHIAVONI. Još danas postoji tu Largo degli Schiavoni. G. 1567. zove Pijo V u tu kuću hrvatske studente crkv. prava, i time kuća dobiva značaj kolegija, koji ima odgajati buduće odgojitelje odgojitelja hrvatskog naroda, tj. biskupe i sveuč. profesore. Preuzevši protektorat već kao kardinal, kao papa Siksto V, porijeklom Dalmatinac, sagradi ovu današnju, eto gotovo 400 godina staru hrvatsku crkvu u Rimu i posveti je sv. Jeronimu Dalmatincu. Uz crkvu je godinama bila i BRATOVŠTINA SV. JERONIMA kao i KAPTOL SV. JERONIMA, među čijim je članovima bilo mnogo naših velikih i slavnih ljudi, od kojih su neki sahranjeni u samoj crkvi, kako svjedoče postojeći epitafi: A. Divnić (1542—1567), Fr. Gundulić, otac Gjiva (1564), A. Vramec (1566—1574), De Dominis (1602), T. Mrnavić (1619—1633), Pastričić (1630), I. Lucić, »otac hrv. povijesti (1662—1669), Baraković itd. Bivši upravitelji Sv. Jeronima imali su voditi katkada vrlo teške borbe i braniti ime i hrvatsko narodno vlasništvo ove stoljetne naše

ustanove. Neprocijenjenom zaslugom bivšeg rektora Magjerca srušena je stara zgrada Kolegija, spašeno ovo dragocjeno mjesto i sagrađena ova današnja veličanstvena zgrada. Na fasadi s protivne ulice Tomacelli piše latinski: »Kolegij sv. Jeronima Iliraca. — Nakon što je srušena stara zgrada — nanovo veličanstveno sagrađen na ukras grada i diku hrvatskog naroda te procvat katoličke vjere. AD 1938.« Iznad toga su grbovi pet hrvatskih pokrajina: Slavonije, Hrvatske, Dalmacije, Bosne i Istre. Tom zgradom se među svim nacionalnim kolegijima-zgradama u Rimu može po položaju i impozantnosti takmičiti jedino novosagrađena zgrada sjevernoameričkog kolegija na Gianicolu. Na vrhu fasade sa strane Augustea veličanstveno djeluju tri mozaika izvedena prema slikama J. Kljakovića. Mozaici predstavljaju, kako piše latinski: »Car Heraklije, poslavši svećenike iz Rima pokrsti Hrvate.« Srednji: »Bog s nama, Knez Mira.« Desni: »Dimitrije Zvonimir, poglavar Hrvatske i Dalmacije, po Grguru VII uzvišen kraljevskim naslovom.« U atriju su dva reljefa Meštrovića (sv. Jeronim i Siksto V), u sakristiji su od istoga dva poprsja, a njegova potresna Pietà nalazi se pokraj sakristije. U sakristiji iznad stola na kojem se smještaju misna svećenička odijela nalazi se slika (pala) našeg hrvatskog slikara Iva Dulčića koja prikazuje raspetog Krista, sv. Jeronima i hrvatske blaženike, među kojima i bl. Nikolu Tavelića.

Svečani »TEBE BOGA HVALIMO«

18,45: Dolazak hodočasnika u crkvu sv. Jeronima.

19,00: Propovijed i »Tebe Boga hvalimo« drži uzoriti gospodin FRANJO kard. ŠEPER.

NAJGLASOVITIJI SPOMENICI RIMA

Bazilika Sv. Marije Velike

Ona je jedna od četiriju rimskih patrijarhijskih bazilika. Zove se i Liberijeva bazilika, jer ju je prema tradiciji osnovao papa Liberije 952, koji je vidio na tom mjestu snijeg u mjesecu kolovozu Stoga je tu sagradio crkvu, nazvanu »Gospa Snježna«.

Siksto V 1443. obnavlja je i povećava. Dodao joj je predvorje, zvonik, te preuredio obadvije fasade. Zvonik je u romaničkom stilu i najviši je u Rimu.

Nutrina djeluje veličanstveno svojom čistom arhitekturom iz IV vijeka. Ima tri lađe, koje su razdijeljene s 40 jonskih stupova. Vrlo lijepi strop, djelo Giuliana da Sangallo (1500.), bogato je ukrašen i kasetiran, izrađen je od pozlaćenog drva Glavna lađa svršava s triumfalnim lukom iznad kojega je izvanredno lijep i star mozaik iz IV stoljeća, koji prikazuje kako Krist kruni Bogorodicu. Baldahin iznad glavnog oltara s 4 porfirna stupa izradio je graditelj Fuga, koji je također izveo i fasade bazilike. Na arhitravu iznad stupova u glavnoj lađi 36 mozaika iz V stoljeća prikazuju scene iz Starog zavjeta.

U desnoj lađi nalazi se Krstionica, koju je izradio F. Ponzio (1605.) s Usnesenjem od Berninija. U Sikstinskoj kapeli, djelo Fontane (1586), pokopani su Pio V i Siksto V. Ta dva velika pape izvršili su dubok utjecaj na umjetnost i povijest Rima i čitave Evrope.

U Paulinskoj kapeli, gdje su grobovi Pavla V i Klementa VIII, na oltaru je slika Madone iz XIII stoljeća, za koju legenda kaže da ju je naslikao sv. Luka.

Na oltaru Presvetog Sakramenta su prema predaji blagoslovljene i kanonizirane staroslavenske biblije i liturgijske knjige sv. Braće Ćirila i Metoda po papi Hadrijanu II.

Tri su naša Dalmatinca pokopana u toj bazilici. Spomenuti Papa Siksto V, energični restaurator Rima, zatim sv. Jeronim, najveći poznavalac Sv. Pisma, rođen u našim stranama, i Trogiranin Fantin de Valle, proširitelj kolegija sv. Jeronima.

Bazilika sv. Pavla izvan zidina

Zove se još i Ostijska bazilika. Najveća je crkva u Rimu iza bazilike sv. Petra. Podigao ju je car Konstantin na mjestu gdje je mučen i pokopan sv. Pavao. Povećavali su je carevi Valentinijan II i Teodozije, zatim Honorije i Galla Placidija. To je najsačuvanija bazilika, jer su ostali nepromijenjeni i originalni plan i dimenzije tokom svih restauracija. Na fasadi su novi mozaici od Marainija (1930), a njegova su i brončana vrata.

Unutrašnjost je vrlo prostrana, 80 stupova od granita dijele je na 5 lađa. Djeluje vrlo impozantno. Strop je od drveta. Okolo na zidu iznad prozora naslikani su medaljoni sa svim papama od sv. Petra do danas. Iznad toga su freske s prizorima iz života sv. Pavla.

Trijumfalni luk ukrašen je mozaicima iz V i VIII stoljeća. Baldahin iznad glavnog oltara iz godine 1285. od Arnolfa di Cambija, izvanredan je primjerak toskanske umjetnosti XIII stoljeća. U Konfesiji ispod oltara

je mramorna urna s ostacima sv. Pavla. U desnom krilu transepta smješten je uskrsni svijećnjak iz XII vijeka. U apsidi su mozaici XIII stoljeća.

Sasvim posebno osvjetljenje u crkvi dolazi kroz alabastrena okna na prozorima oko čitave crkve. S obje strane glavnih vrata su četiri velika alabastrena stupa, koji su doneseni iz Egipta.

Uz baziliku je samostan s izvanredno vrijednim klaustrom od Vassalletta, remek-djelo XIII vijeka.

Na »Via Laurentina«, 2 km od bazilike sv. Pavla nalazi se »Opatija tri Fontane« podignuta na mjestu gdje je odsječena glava sv. Pavlu. Prema tradiciji njegova je glava triput odskočila i na ta tri mjesta potekoše izvori vode. I tu su izgradili tri crkve.

Bazilika sv. Klementa

U ulici Via S. Giovanni in Laterano nalazi se bazilika sv. Klementa, jedna od najstarijih i najinteresantnijih katoličkih crkava.

Bazilika je sagrađena u vrijeme cara Konstantina na starom rimskom hramu posvećenom Mitri (koji se još može vidjeti ispod te starije bazilike). Tu su staru baziliku opustošili Normani 1084. Papa Paskal II podiže 1108. iznad nje sadašnju baziliku. Ističu se lijepi mozaici, a napose najstariji kor s uskrsnim svijećnjakom i ambonom iz VI vijeka. U apsidi je veliki mozaik, »Uzvišenje križa«, djelo rimske škole XII vijeka. Nadgrobni spomenik kardinala Roverelle djelo je kipara Bregne i našega Ivana Duknovića-Dalmate.

U donjoj bazilici vrlo su vrijedni spomenici ranog kršćanstva: Freska »Madona s Isusom« iz V vijeka, ostale iz IX—XI.

U njoj je pokopan papa Klement, kojega su kosti donijeli u Rim Sveta braća Ćiril i Metod. Tu je pokopan i Sv. Ćiril. Njegove su kosti u oltaru kapele Sv. Braće, koju je dao oslikati biskup Strossmayer lijepim freskama od Nobilija.

Katakombe

Desetci kilometara podzemnih hodnika koji su za vrijeme progona služili kršćanima za sahranjivanje mrtvih i liturgijske sastanke.

Katakombe sv. Kalista — su najvažnije i najpoznatije. Ime su dobile po đakonu Kalistu. Imadu više katova. U njima su kripte papa i grob svete Cecilije.

Katakombe sv. Sebastijana — u njima je grob sv. Sebastijana, imadu više katova a nalaze se ispod crkve svetog Sebastijana.

Rimski forum (Forum Romanum)

To je bio trgovački, politički, sudski i vjerski centar rimskoga života prije Krista. Za vrijeme invazije barbara bio je vrlo opustošen.

Idući cestom Via del Foro Romano na lijevo se nalazi predvorje »Dii Consentes«, elegantna kolonada posvećena 12-torici glavnih bogova, zatim Vespazijanov hram, od kojega su ostala tri visoka korintska stupa, zatim hram »Concordiae«, od kojega su ostali samo temelji. Tu se još nalaze crkva sv. Josipa tesara, sv. Luke i Martina, Saturnov hram i drugi hramovi pogańskih bogova.

Prema staroj predaji tu bi negdje bio i Romulov grob.

Koloseum

To je Flavijev amfiteatar. Nadimak »Colosseo« dolazi od kolosalnog Neronova kipa koji se nalazi u blizini. Građevina je bila visoka 48 metara, površine 530 metara. Nutrina je divno uređena a mogla je primiti 50.000 osoba. Tu su bile gladijatorske borbe. Tu su kršćani bili bacani pred divlju zvjerad.

Konstantinov slavoluk

Podignut je na spomen Konstantinove pobjede nad Maksencijem 312. godine.

Pantheon

Jedina stara građevina koja je odlično sačuvana. Temelji su udareni 27. godine prije Krista. Posvećena je božanstvima sedam planeta. Kasnije je preuređena za crkvu.

Bazilika sv. Petra u okovima

Datira iz petog stoljeća. U dnu desne lađe, u nedovršenom mauzoleju Julija II, nalazi se Michelangelov MOJSIJE, vjerojatno najglasovitiji kip na svijetu. U toj je crkvi i grob s nadgrobnom pločom Julija Klovića, koji je umro 1578. Najveći minijaturist, kanonik ove crkve, vanredno marljiv, svima drag, veliki prijatelj Michelangela i El Greca, koji ga je i portretirao. Njegove su minijature razasute po cijelom svijetu. Rođen u Grižanima, kraj Novog Vinodola, a umro u Rimu. Na grobu mu piše »Julio Clovio de Croatia«.

Himna Sv. Nikoli Taveliću

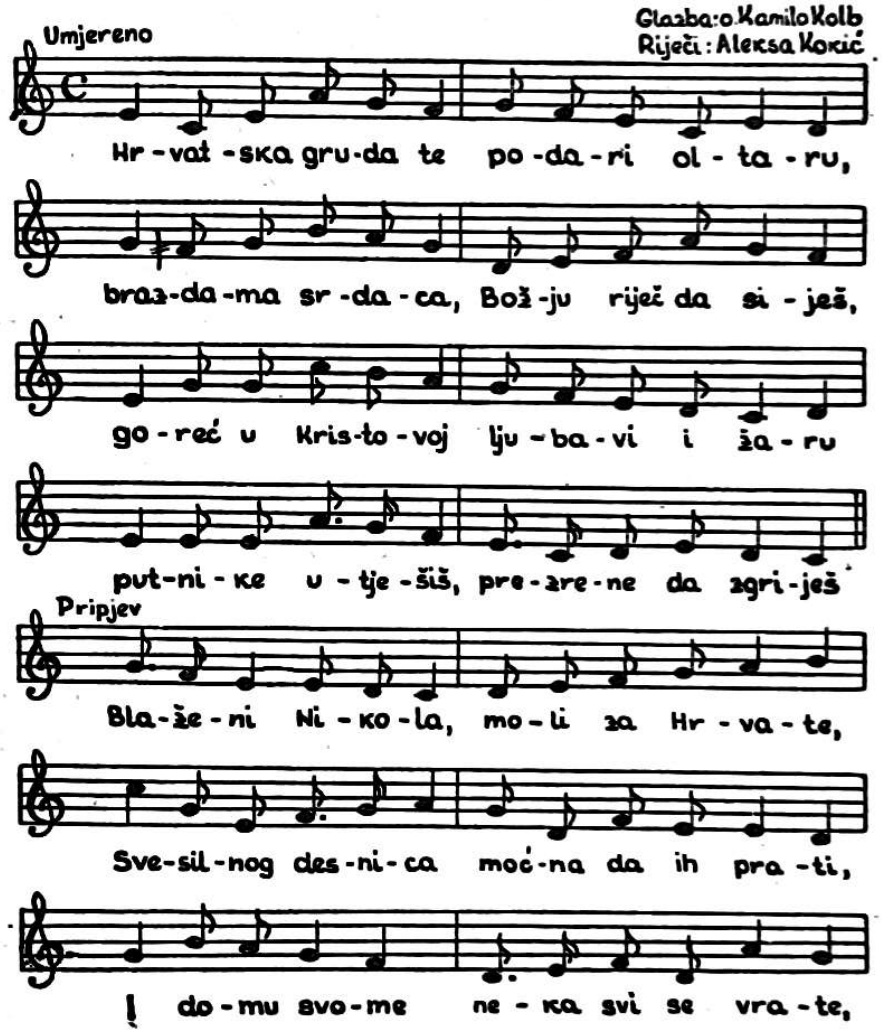

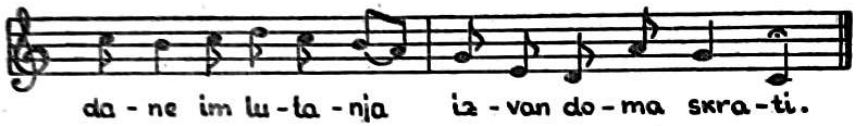

1. Hrvatska gruda te podari oltaru,
Brazdama srdaca Božju riječ da siješ,
Goreć u Kristovoj ljubavi i žaru
Putnike utješiš, prezrene da zgriješ.

Pripjev:

Blaženi Nikola, moli za Hrvate,
Svesilnog desnica moćna da ih prati,
I domu svome neka svi se vrate,
Dane im lutanja izvan doma skrati.

2. Vatrenim riječima dizao si pale,
Hostijom nevinom hranio si gladne,
Nebeskim sjajem oči su Ti sjale,
S Bogom si mirio bogumile hladne.

Pripjev:
Blaženi Nikola, . . .

Do nebesa

1. Do nebesa nek se ori
naših grudi gromki glas;
neka jeknu rajski dvori,
nek nas čuje Isus spas!

Pripjev:

Isukrste, Srcu Tvom
s nama naš se kune dom:
Dušom, tijelom vijek sam Tvoj,
za krst časni bijuć boj.
Dušom, tijelom vijek sam Tvoj,
za krst časni bijuć boj.

2. Čujte, puci, širom svijeta,
oci naši, čujte sad;
Čujte, sluge pakla kleta,
kako Hrvat kliče mlad:
Pripjev: Isukrste . . .

Zdravo, Djevo!

1. Zdravo, Djevo, svih milosti puna,
vječnog sunca ogrnu Te sjaj;
oko čela zvjezdana Ti kruna,
ispod nogu stenje pakla zmaj.

Pripjev:

Rajska Djevo, kraljice Hrvata,
naša Majko, naša zoro zlata,
odanih ti srca primi dar,
primi čiste ljubavi nam žar.

2. Blažena si, jerbo sva si čista,
zmijin dah ne okuži Ti grud!
Zvijezda sreće i nama da blista,
noći grijeha mrak rasprši hud!
Pripjev: Rajska Djevo...

Uzmite, jedite...

1. Uzmite, jedite, moje vam tijelo to je,
uzmite, pijte svi, evo vam krvi moje!

2. Spasitelj reče to, njegova riječ bi dosta;
Tijelo i sveta krv u taj čas namah posta.

3. Danas, kroz vijekove, u crkvi isto biva;
Među nama, sretni smo, imamo Krista živa!

4. Kada nas žića put hoće da jadom smrvi,
štita gle Kristova: Tijela mu, svete krvi!

Zdravo, Tijelo Isusovo...

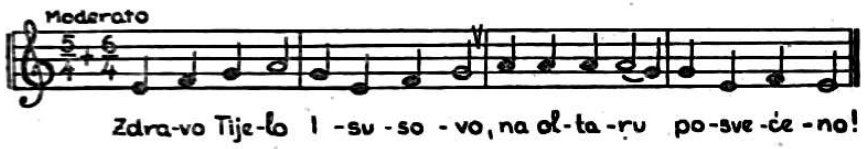

1. Zdravo Tijelo Isusovo! na oltaru posvećeno!
2. Zdravo Tijelo Isusovo! Svetim Duhom upućeno!
3. Zdravo Tijelo Isusovo! od Djevice porođeno!
4. Zdravo Tijelo Isusovo! u jaslice položeno!
5. Zdravo Tijelo Isusovo! velegorko izmučeno!
6. Zdravo Tijelo Isusovo! za nas na križ pribijeno!
7. Zdravo Tijelo Isusovo! po svem svijetu proslavljeno!
8. Zdravo Tijelo Isusovo! mrtvo u grob sahranjeno!
9. Zdravo Tijelo Isusovo! treći danak uskrsnulo!
10. Zdravo Tijelo Isusovo! na nebesa uzneseno!
11. Zdravo Tijelo Isusovo! s desna Oca posađeno!
12. Zdravo Tijelo Isusovo! nam za hranu svima dano!
13. Tebi hvala, Tebi dika, Tebi slava prevelika!
14. O Isuse, budi hvaljen po sve vijeke vijeka. Amen.

Klanjam ti se smjerno

1. Klanjam Ti se smjerno, tajni Bože naš,
   Što pod prilikama tim se sakrivaš,
   Srce Ti se moje cijelo predaje,
   Jer dok promatra Te, svijest mu prestaje.
2. Vid i opip, okus varaju se tu,
   Al' za čvrstu vjeru dosta je što čuh;
   Vjerujem u svemu Kristu Bogu svom,
   Istine nad ovom nema Istinom.
3. Samo Bog na križu bješe oku skrit,
   Ovdje je i čovjek tajnom obavit;
   Vjerujem u oba, oba priznajem,
   S razbojnikom isto skrušen vapijem.
4. Rana kao Toma ja Ti ne vidim,
   Ipak Bogom svojim priznajem Te s njim;
   Daj da vjera moja uvijek življe sja,
   Da se ufam u Te, da Te ljubim ja.
5. Uspomeno smrti Spasa premilog,
   Živi Kruše, što si život puka svog:
   Daj da sveđ od Tebe i moj živi duh,
   Dokraj žića budi najslađi mu kruh.
6. Pelikane nježni, Spasitelju moj,
   Blatna me u Krvi umij presvetoj;
   I kap njena može svijet da spasi cijel,
   Da bez ljage bude, posve čist i bijel.
7. Isuse, kog sad mi krije veo taj,
   Žarku želju, molim, Ti mi uslišaj:
   Daj da otkrito Ti lice ugledam
   I u slavi Tvojoj blažen uživam. Amen.

Lijepa naša

1. Lijepa naša domovino,
   Oj junačka zemljo mila,
   Stare slave djedovino,
   Da bi vazda sretna bila!
   Mila, kano si nam slavna,
   Mila si nam ti jedina,
   Mila, kuda si nam ravna,
   Mila, kuda si planina!

2. Teci, Savo, Dravo, teci,
   Nit' ti, Dunav, silu gubi,
   Kud li šumiš, svijetu reci:
   Da svoj narod Hrvat ljubi,
   Dok mu njive sunce grije,
   Dok mu hrašće bura vije,
   Dok mu mrtve grobak krije,
   Dok mu živo srce bije!

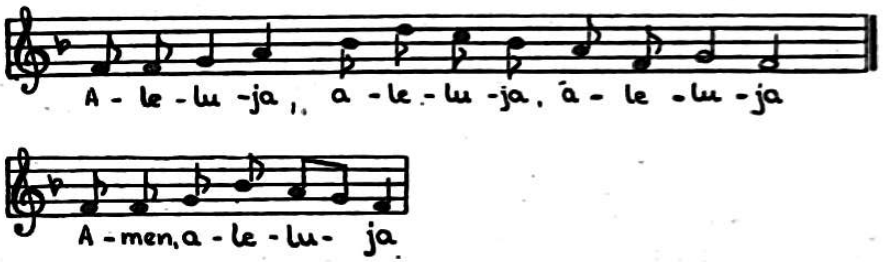

Bilješke:

PONEDJELJAK 15. VI

UTORAK 16. VI

Bilješke:

SRIJEDA 17. VI

ČETVRTAK 18. VI

Bilješke:

PETAK 19. VI .....

SUBOTA 20. VI .....

Bilješke:

NEDJELJA 21. VI .....

PONEDJELJAK 22. VI .....

Bilješke:

UTORAK 23. VI .....

SRIJEDA 24. VI .....

Bilješke:

ČETVRTAK 25. VI .....

PETAK 26. VI .....

Bilješke:

Sadržaj

Vodstvo hodočašća 3
Životopis sv. Nikole Tavelića 4
Kanonizacija ili proglašenje svetim 7
Program proslave u Rimu 9
Svečanost u Sv. Ivanu Lateranskom 10
Opis bazilike 10
Liturgijska svečanost 11
Obnova vjernosti 11
Audijencija kod Sv. Oca Pape Pavla VI 13
Svečanost u crkvi Ara coeli 14
Opis crkve 14
Svečanost u bazilici sv. Petra 16
Opis bazilike 16
Liturgijska svečanost 18
Hrvatsko svjedočanstvo u bazilici sv. Petra . . 19
Plan bazilike sv. Petra 20
Obred kanonizacije 22
Svečanost u Kolegiju sv. Jeronima 24
Svečani »Tebe Boga hvalimo« 25
Najglasovitiji spomenici Rima 26
Pjesme 31

UPOZORENJA

1. Molimo sve hodočasnike da disciplinirano slušaju svoje vodiče i duhovnike. Nitko se ne smije udaljivati od svoje grupe. Bez dozvole vodiča nipošto se ne smije samostalno nekamo ići, ili negdje ostati.

2. Vodiči i duhovnici se brinu da se svakamo dođe na vrijeme.

3. Uvijek treba nositi sa sobom: značku na vidljivom mjestu, u zapučku (po tome ćemo se moći prepoznati); legitimaciju (radi snalaženja i za slučaj da se netko izgubi); priručnik-vodič (da bi mogao aktivno sudjelovati u svima svečanostima, jer se u njemu nalaze tekstovi obreda, molitava i pjesama).

4. Pjevanje vodi »Institut za crkvenu glazbu« iz Zagreba pod vodstvom Mº fra Anđelka Milanovića. Pjevajmo svi složno da time pokažemo svoju aktivnost u obredima, a i zato da drugi dožive ljepotu naših pjesama.

5. Preporučuje se svima hodočasnicima da se kod kuće ispovjede, kako bi svi pristupili Pričesti u Lateranskoj bazilici. Moći će se ispovijedati i u autobusima i u kapelicama gdje se bude služila misa tokom putovanja. Bit će prilike za ispovijed na hrvatskom jeziku i u Lateranskoj bazilici i u sv. Petru.

6. Svećenici neka ponesu sa sobom humerale i purificatorium. U Lateranskoj bazilici mogu svi koncelebrirati koji žele. Ondje će biti dovoljno albi.

7. Za sve informacije, probleme i nezgode obratite se na: Informativni centar za hodočašće:

KOLEGIJ SV. JERONIMA (COLLEGIO S. GIROLAMO) — ROMA, Via Tomacelli 132, Tel.: 67-51-68